

Về tình hình sản xuất

Trong 10 năm từ năm 2007 đến năm 2017, sản xuất giày dép tăng trưởng mạnh, cơ cấu sản phẩm giày dép cũng có sự thay đổi.

Năm 2017 giày dép da tăng 22,5% so với năm 2007, chiếm tỷ trọng 23%

(năm 2007 chiếm 38,6%); giày vải tăng 34,6% so với năm 2007, chiếm tỷ trọng 6,1% (năm 2007 chiếm 9,4%); giày thể thao tăng 280% so với năm 2007, chiếm 70,8% (năm 2007 chiếm 52%). Giày da xếp thứ hai, tỷ trọng ngày càng giảm, sau giày thể thao. (Bảng 1).

Bảng 1: Sản lượng và tỷ trọng sản phẩm giày dép giai đoạn 2007-2017

Sản phẩm	2007		2009	2011	2013	2015	2017		Tăng 2010-2017
	Triệu đôi	%					Triệu đôi	%	
Giày, dép da	213,2	38,6	187,7	200,4	227,8	253,0	261,1	23,0	35,8%
Giày vải	51,7	9,4	45,4	49,6	53,1	61,5	69,6	6,1	38,4%
Giày thể thao	286,9	52,0	292,5	380,1	480,7	680,3	802,5	70,8	131,3%
Tổng	551,8	100	525,6	630,1	761,6	994,8	1133,2	100	92,2%

Nguồn: Tổng cục Thống kê (2018)

Theo số liệu của Tổng cục Thống kê, sản lượng giày, dép thể thao có mũ bằng da và có đế ngoài năm 2018 đạt trên 553,31 triệu đôi, tăng 33,96% so với cùng kỳ năm 2017. Trong năm 2018, Đồng Nai là tỉnh chiếm tỷ trọng cao nhất về sản xuất chủng loại giày dép này, chiếm 35,92%, đạt 162,59 triệu đôi; tiếp theo là Thành phố Hồ Chí Minh chiếm 20,20%, Bình Dương chiếm 17,79%, Tây Ninh chiếm 11,12%...

Giày, dép có đế hoặc mũ bằng da năm 2018 đạt 283,29 triệu đôi, tăng

27,86% so với cùng kỳ năm 2017. Chủng loại này được tập trung sản xuất chủ yếu ở tỉnh Đồng Nai chiếm trên 50%; Hải Phòng chiếm 17,33%; Trà Vinh chiếm 12,19%...

Giày, dép thể thao có đế ngoài và mũ giày bằng cao su và plastic có sản lượng năm 2018 đạt 241,06 triệu đôi, tăng 15,28% so với cùng kỳ năm 2017. Các tỉnh thành sản xuất nhiều nhất chủng loại này là: Thanh Hóa chiếm tỷ trọng 32,54%; Đồng Nai chiếm 22,96%; Long An chiếm 16,62%;...²

Bảng 2: Tình hình sản xuất một số chủng loại giày dép năm 2018

Tên sản phẩm	2018 (đôi)	% so với 2017
Giày, dép thể thao có mũ bằng da và có đế ngoài	553.315	33,96
Giày, dép có đế hoặc mũ bằng da	283.298	27,86
Giày, dép thể thao có đế ngoài và mũ giày bằng cao su và plastic	241.069	15,28

Nguồn: Tổng hợp từ Tổng cục Thống kê (2018)

Về kim ngạch xuất khẩu

Năm 2017, tính theo khu vực, Việt Nam đã xuất khẩu xấp xỉ 1,8 tỷ USD mặt hàng giày da các loại sang thị trường Bắc Mỹ, 1,678 tỷ USD sang thị trường châu Âu, trong đó riêng khu vực EU là 1,634 tỷ USD, sang thị trường châu Á 753,7 triệu USD, sang châu Phi và Trung Đông 84,4 triệu USD. Năm 2017, các quốc gia nhập khẩu mặt hàng giày da lớn của Việt Nam là Hoa Kỳ 1,689 tỷ USD, Đức 359 triệu USD, Anh 325 triệu USD, Italia 128 triệu USD; tại châu Á, Trung Quốc là thị trường xuất khẩu lớn nhất của mặt hàng giày da đạt 262,6 triệu USD, tiếp theo là Nhật Bản 152 triệu USD và Hàn Quốc 117,9 triệu USD. Xuất khẩu giày da sang thị trường ASEAN chỉ đạt 57,4 triệu USD, trong đó các thị trường nhập khẩu lớn là Singapore 13,8 triệu USD,

Malaysia 13,5 triệu USD; tại khu vực Trung Đông và châu Phi, các quốc gia nhập khẩu lớn giày da Việt Nam là Tiểu vương quốc Ả rập thống nhất, Israel, Thổ Nhĩ Kỳ, Nam Phi³.

Hiện tại Việt Nam vẫn là nước xuất khẩu giày dép đứng thứ hai thế giới (sau Trung Quốc). Theo số liệu xuất nhập khẩu của Tổng cục Hải quan, kim ngạch xuất khẩu mặt hàng giày dép năm 2018 của Việt Nam đạt 16,2 tỷ USD, tăng 10,6% so với năm 2017. (Bảng 3)

Hiệp định Thương mại Tự do Việt Nam - EU (EVFTA) đang được kỳ vọng sẽ thúc đẩy tăng trưởng xuất khẩu các mặt hàng thế mạnh của Việt Nam; trong đó có sản phẩm da giày. Tuy nhiên, việc gia nhập chuỗi cung ứng toàn cầu của mặt hàng da giày đang phải đối mặt với nhiều thách thức.

Bảng 3: Kim ngạch xuất khẩu ngành da giày giai đoạn 2013-2018

Đơn vị: Tỷ USD

Sản phẩm	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
						Cả năm	Tăng so 2017
Giày dép	8,50	10,32	12,01	13,00	14,70	16.20	10,6%
Túi xách	1,90	2,53	2,88	3,20	3,26	3.50*	7,4%
Tổng	10,40	12,85	14,89	16,20	17,96	19.50**	8,3%

Ghi chú: *, ** là số liệu ước tính

Nguồn: Tổng cục Thống kê/ước tính của LEFASO (2018)

Năm 2017, khối doanh nghiệp FDI chiếm tỷ trọng 80,3% trong tổng KNXX toàn ngành da giày. Tỷ trọng xuất khẩu của doanh nghiệp trong nước tiếp tục xu hướng giảm, từ mức 25% năm 2013, xuống còn 19,7% năm 2017. Trong đó tỷ trọng xuất khẩu giày dép giảm từ 24,4%

năm 2013 xuống 19,6% và túi xách các loại giảm từ 27,9% năm 2013 xuống còn 19,7% năm 2017.

Năm 2018 các doanh nghiệp FDI xuất khẩu 11,63 tỷ USD giày dép và 2,34 tỷ USD túi-ví-cặp, chiếm 79,4% về giày dép và 76,2% về túi-ví-cặp. Tổng KNXX

do các doanh nghiệp FDI thực hiện là 13,97 tỷ USD, chiếm 78,8% cho thấy có sự tăng tỷ trọng KNXX của các doanh nghiệp đa giầy trong nước (các năm trước tỷ trọng xuất khẩu của FDI là 80-81%)⁴.

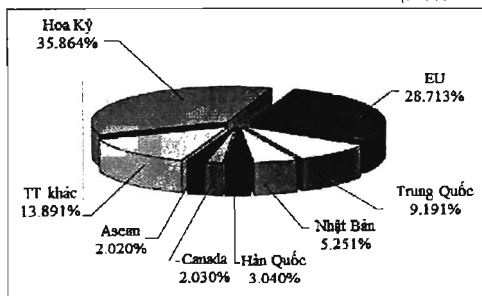
Về thị trường xuất khẩu

Hiện Việt Nam đã xuất khẩu sản phẩm giầy dép tới 100 nước, trong đó có 72 nước có KNXX trên 1 triệu USD. 5 thị trường có kim ngạch lớn nhất, chiếm trên 82,3% tổng KNXX bao gồm: Mỹ, EU, Trung Quốc, Nhật Bản, Hàn Quốc. Việt Nam chỉ đứng sau Trung Quốc về sản

lượng xuất khẩu giầy dép ra thị trường thế giới. Đáng lưu ý, giá xuất khẩu trung bình của thế giới là 9,81 USD/đôi, trong khi đó giá của Việt Nam là 15 USD/đôi, cao gấp 1,6 lần so với giá trung bình của thế giới. Như vậy, giầy dép xuất khẩu của Việt Nam phục vụ phân khúc trung bình và cao, chất lượng sản phẩm giầy dép của Việt Nam đã được cải thiện và ghi nhận. Về thị phần xuất khẩu giầy dép theo chủng loại giầy dép, Việt Nam là một trong 5 quốc gia đứng đầu thị phần xuất khẩu ở các chủng loại giầy cao su - plastic, giầy mũ da, giầy mũ vải và phân loại khác.

Biểu đồ 1: Cơ cấu thị trường xuất khẩu giầy dép năm 2018

(đvt: % tính theo trị giá)

Nguồn: LEFASO (2018)

Đối với sản phẩm giầy dép: Các thị trường nhập khẩu giầy đa lớn nhất của Việt Nam là Mỹ, các quốc gia thuộc EU như Đức, Anh, Pháp, Italia, các thị trường châu Á là Trung Quốc, Nhật Bản, Hàn Quốc.

Thị trường Mỹ: năm 2018, kim ngạch xuất khẩu giầy dép của Việt Nam sang Mỹ đạt 5,82 tỷ USD, tăng 13,91% so với năm 2017, chiếm tỷ trọng 35,8% tổng kim ngạch xuất khẩu giầy dép của cả nước.

Thị trường EU: Năm 2018, kim ngạch xuất khẩu giày dép sang EU đứng thứ hai đạt 4,65 tỷ USD, tăng 17,9% so với năm 2017, chiếm tỷ trọng 28,7% tổng kim ngạch xuất khẩu giày dép của cả nước.

- *Thị trường Trung Quốc:* Kim ngạch xuất khẩu giày dép sang thị trường Trung Quốc đạt 1,49 tỷ USD, tăng 30,82% so với năm 2017.

- *Một số thị trường khác:* Trong năm 2018, kim ngạch xuất khẩu giày dép sang Nhật Bản đạt 852,76 triệu USD, tăng 13,55% so với năm 2017; thị trường Hàn Quốc đạt 493,98 triệu USD, tăng 22,7%; thị trường Canada đạt trên 320,25 triệu USD, tăng 13,01%.

Đối với nhóm hàng túi xách, ví, vali, mũ, ô, dù năm 2018, kim ngạch xuất khẩu đạt 3,39 tỷ USD, tăng 3,33% so với năm 2017. Kim ngạch xuất khẩu mặt hàng này thay đổi không nhiều so với năm 2017 là 3,28 tỷ USD.

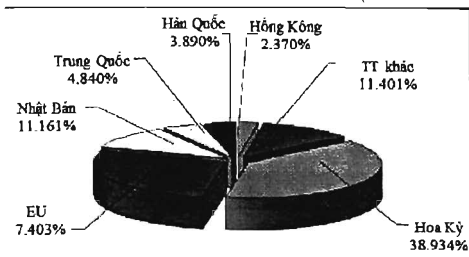
Thị trường Mỹ: Năm 2018, kim ngạch xuất khẩu mặt hàng túi xách, ví, vali, mũ, ô, dù sang Mỹ đạt 1,32 tỷ USD, giảm 1,18% so với năm 2017, chiếm 38,93% tổng kim ngạch xuất khẩu nhóm hàng này của Việt Nam.

Thị trường EU: Năm 2018, thị trường EU đứng thứ hai, đạt kim ngạch 929,99 triệu USD, tăng 13,82% so với năm 2017, chiếm 22,55% tỷ trọng kim ngạch xuất khẩu nhóm hàng này của Việt Nam.

- *Một số thị trường khác:* Năm 2018, kim ngạch xuất khẩu mặt hàng túi xách, ví, vali, mũ, ô, dù tại một số thị trường khác có sự tăng nhẹ so với năm 2017 như thị trường Trung Quốc, Hàn Quốc. Một số thị trường ghi nhận kim ngạch xuất khẩu biến động không nhiều như: ASEAN, UAE, Nga, Brazil và Thụy Sĩ. Các thị trường Châu Á có kim ngạch nhập khẩu lớn nhóm hàng này từ Việt Nam là Trung Quốc, Hàn Quốc.

Biểu đồ 2: Cơ cấu thị trường xuất khẩu túi xách, ví, vali, mũ, ô dù năm 2018

(đvt: % tính theo trị giá)

Nguồn: LEFASO (2018)

Đối với phân khúc giày mũ da bao gồm phân khúc giày công sở có giá trị cao, Việt Nam chiếm 10,9% thị phần xuất khẩu của thế giới, giá trị trung bình một đôi giày đạt 24,13 USD/đôi. Trong phân khúc giày mũ da, so với các quốc gia xuất khẩu hàng đầu, giá trị giày Việt Nam ở mức trung bình nhưng có sức cạnh tranh tốt khi xuất khẩu vào Mỹ và châu Âu. Các doanh nghiệp sản xuất giày mũ da Việt Nam đã đáp ứng được yêu cầu gia công khắt khe của nhiều đối tác hàng đầu thế giới đến từ Nhật Bản, Mỹ và châu Âu.

Giày mũ da Việt Nam đã được xuất khẩu sang nhiều quốc gia trên thế giới như Nhật Bản, Đức... Hiện nay, khi ngành công nghiệp phụ trợ cho ngành giày dép Việt Nam còn chưa phát triển thì các doanh nghiệp sản xuất giày dép trong nước vẫn phải nhập khẩu nguyên liệu từ thị trường nước ngoài về để sản xuất giày da, khiến sản lượng của các doanh nghiệp nội địa trong phân khúc này không cao, mà chủ yếu tập trung vào các doanh nghiệp FDI.

Cơ cấu KNXXK giày da theo thị trường từ năm 2007 đến năm 2017 có nhiều thay đổi. Năm 2006, thị trường châu Âu nhập khẩu đến 65% tổng KNXXK giày da của Việt Nam thì đến nay, mặc dù giá trị xuất khẩu giày da đến châu Âu vẫn tăng nhưng tỷ trọng trong cơ cấu thị trường xuất khẩu giày da của thị trường này chỉ còn 37% tổng KNXXK mặt hàng giày da Việt Nam ra thế giới. Thị trường Mỹ ngày càng

chiếm tỷ trọng nhiều hơn trong cơ cấu xuất khẩu giày da Việt Nam, cơ cấu giá trị xuất khẩu đến Mỹ đã tăng từ 21,1% năm 2007 lên 26,7% năm 2010 và lên 39,6% năm 2017. Tương tự, cơ cấu xuất khẩu giày da sang khu vực châu Á đang có xu hướng tăng, từ 10% năm 2007 lên 12,2% năm 2010 và 16,6% năm 2017. Tại châu Á, riêng thị trường Trung Quốc, tỷ trọng kim ngạch đã tăng từ 1,5% năm 2007 lên 5,8% năm 2017⁵.

Mặc dù tổng kim ngạch giày mũ da xuất khẩu năm 2017 đạt 4.533 tỷ USD, năm 2018 ước đạt 4,95 tỷ USD, song đóng góp chủ yếu cho KNXXK là khối doanh nghiệp FDI chiếm khoảng 74%. Cơ cấu đầu tư nước ngoài thay đổi, trước đây doanh nghiệp FDI chỉ chiếm 30% nhưng nay đã chiếm 40% số lượng doanh nghiệp... cho thấy mức độ đầu tư của FDI vào ngành da giày rất nhanh⁶.

Kết luận

Cộng đồng doanh nghiệp sản xuất xuất khẩu giày da tại Việt Nam hiện nay đã phát triển rất đa dạng. Sản phẩm giày da xuất khẩu Việt Nam đã thâm nhập và chiếm thị phần nhất định tại những thị trường khó tính nhất như EU, Nhật Bản, Mỹ...

Kim ngạch xuất khẩu mặt hàng giày da từ Việt Nam ra thế giới nhìn chung có sự tăng trưởng tốt, đạt bình quân 14,1%/năm giai đoạn 2007-2017, riêng giai đoạn 2011-2017 tăng trung bình 9,6%/năm. Năm 2016, thị trường có sự biến động, các sự kiện Mỹ rút khỏi

hiệp định TPP, Anh rút khỏi EU đã tác động làm suy giảm kim ngạch thương mại của ngành da giày nói chung và mặt hàng giày da nói riêng. Tuy nhiên, từ năm 2017, hầu hết các thị trường nhập khẩu giày da đã khôi phục sức cầu và KNXXK đến các thị trường đã tăng trở lại.

Trong giai đoạn 2011-2018, mặc dù thị trường châu Âu, Nhật Bản vẫn là những thị trường nhập khẩu giày da lớn nhưng tăng trưởng tại các thị trường này không còn tăng nhanh như giai đoạn trước, KNXXK đến các thị trường này có xu hướng tăng ổn định, ít đột biến hơn. Tăng trưởng xuất khẩu đến Mỹ vẫn duy trì ở mức khá cao, đạt trung bình 15,1% giai đoạn 2011-2017 nhưng một vài năm trở lại đây có dấu hiệu chậm lại. Các thị trường có kim ngạch giày da tăng nhanh là Trung Quốc 24,2%/năm, Hàn Quốc 17,6%/năm, ASEAN 13%/năm, Trung Đông châu Phi 10%/năm. Trong đó, Trung Quốc đang nổi lên là thị trường xuất khẩu giày da lớn tiếp theo của Việt Nam.

Chính phủ, Hiệp hội Da giày Túi xách (LEFASO) và cộng đồng doanh nghiệp đã thực hiện nhiều giải pháp hỗ trợ sản phẩm giày da phát triển thị trường ra thế giới. Về phía nhà nước, Chính phủ đã xây dựng các chiến lược, chính sách hỗ trợ phát triển ngành da giày; xây dựng quan hệ ngoại giao, mở rộng thị trường cho doanh nghiệp xuất khẩu thông qua hoạt động ký kết và tham gia vào các khu vực kinh tế tự do với các thị trường;

hệ thống thương vụ Việt Nam tại nước ngoài đã tích cực hỗ trợ doanh nghiệp về thông tin thị trường, cách thức thâm nhập thị trường nước ngoài; thực hiện ổn định kinh tế vĩ mô, thu hút đầu tư, cải thiện môi trường kinh doanh tạo điều kiện cho doanh nghiệp sản xuất giày da phát triển; thông qua hệ thống đào tạo nghề, đại học tạo nguồn nhân lực có chất lượng cho ngành giày da xuất khẩu; xây dựng hệ thống quy chuẩn, tiêu chuẩn chất lượng ngành da giày. Các hoạt động của nhà nước tạo nền tảng pháp lý, là cơ sở cho các hoạt động sản xuất của doanh nghiệp, tạo điều kiện cho doanh nghiệp phát triển thị trường ra nước ngoài.

Hiệp hội Da giày Túi xách với vai trò là cầu nối giữa nhà nước và cộng đồng doanh nghiệp da giày và các doanh nghiệp xuất khẩu giày da đã tích cực thực hiện nhiều hoạt động hỗ trợ doanh nghiệp phát triển thị trường ra nước ngoài. Hiệp hội đã cử đại diện tham dự và cho ý kiến về các văn bản pháp lý của các cơ quan quản lý liên quan đến sự phát triển ngành. LEFASO là đầu mối tổ chức các triển lãm hàng giày da của các doanh nghiệp Việt Nam tại nước ngoài; định kỳ và thường xuyên tổ chức và phối hợp với các bên tổ chức các hội nghị, hội thảo thảo luận về các chủ đề liên quan đến giày da như: tình hình thay đổi của thị trường xuất khẩu, quy định pháp lý tại các thị trường, cách thức thâm nhập thị trường, thị hiếu tiêu dùng tại các thị trường,

giúp các doanh nghiệp xuất khẩu giày da. nhiều thông tin hữu ích trong hoạt động kinh doanh. Bên cạnh đó, LEFASO còn tổ chức các hội thi thiết kế, hỗ trợ tìm kiếm và nhận diện nhân tài trong ngành, hỗ trợ doanh nghiệp về kỹ thuật công nghệ, tôn vinh doanh nghiệp có hoạt động xuất sắc.

Cộng đồng doanh nghiệp sản xuất giày da Việt Nam, cả doanh nghiệp Việt Nam và doanh nghiệp FDI đã thực hiện nhiều giải pháp phát triển thị trường ra nước ngoài. Trong đó, doanh nghiệp giày da FDI hiện đang chiếm tỷ trọng lớn trong tổng giá trị xuất khẩu giày da của Việt Nam ra thế giới. Phương thức thâm nhập thị trường phổ biến hiện nay của các doanh nghiệp là gia công giày dép cho các thương hiệu, tập đoàn thời trang lớn. Nhiều doanh nghiệp sản xuất giày da FDI và công ty mẹ có thương hiệu riêng tại thị trường nước ngoài và có mối liên hệ đầu ra vững chắc với các thương hiệu lớn. Một số doanh nghiệp Việt Nam đã tự phát triển được thương hiệu giày da riêng của mình và thâm nhập thành công thị trường các nước như Trung Quốc, một số quốc gia ASEAN. Tuy nhiên, doanh nghiệp có vốn Việt Nam vẫn chưa xây dựng được chuỗi giá trị tại thị trường nước ngoài, tình trạng sản xuất gia công xuất khẩu là phổ biến. Các thương hiệu Việt Nam vẫn ít được biết đến trên thị trường thế giới. Doanh nghiệp gia công giày da xuất khẩu tại

Việt Nam vẫn nằm ở vị trí thấp trong chuỗi giá trị ngành giày da thế giới ■

Tài liệu tham khảo:

1. Bộ Công thương (2010), "*Quy hoạch tổng thể phát triển ngành Da - Giày Việt Nam đến năm 2020, tầm nhìn đến năm 2025*", Bộ Công Thương (2010).
2. Bộ Công thương (2018), "*Báo cáo xuất nhập khẩu Việt Nam 2018*", Bộ Công Thương, 2018.
3. Chinhphu.vn (2013), "*Chiến lược xuất nhập khẩu hàng hóa thời kì 2011-2020 tầm nhìn 2030*", Chính phủ Việt Nam, 2013.
4. Chunyu Zhang (2018), "*An empirical analysis on export status quo and international competitiveness of Chinese footwear products*", *Leather and Footwear Journal*.
5. Doãn Kế Bôn (2010), "*Các giải pháp thúc đẩy xuất khẩu hàng giày da Việt Nam*" Đề tài khoa học cấp Bộ, Trường Đại học Thương mại, 2010.
6. Đình Công Hoàng (2013), "*Xuất khẩu da giày sang thị trường EU: Thực trạng và triển vọng*", *Tạp chí Nghiên cứu Châu Âu - European studies review* No.5 (152), 2013.
7. Hanh Vu, Hung Doan (2016), "*Vietnamese footwear export: The direction of trade and determinants of firms' market penetration*", *Munich Personal RePEc Archive (MPRA)*, 2016.
8. Lan Hoang, Hong Pham (2016), "*An Analysis of Vietnamese Footwear Manufacturers' Participation in the Global Value Chain Where They Are and Where They Should Proceed?*", *VNU Journal of Science: Education and Research*, 2016.
9. LEFASO (2018), *Báo cáo tổng kết ngành da giày năm 2018*, Hiệp hội da-giày-túi xách Việt Nam, 2018.

10. Tổng cục Hải quan Việt Nam (2018), *Niên giám thống kê về hàng hóa xuất nhập khẩu Việt Nam 2017*, NXB Tài chính, 2018.
11. Tổng cục Thống kê (2017), *Niên giám thống kê cả nước năm 2017*, NXB Thống kê, 2018.
12. Trademap - International Trade Statistics (2019), "*List of importing markets for a product exported by Viet Nam Metadata Product: 6403 Footwear with outer soles of rubber, plastics, leather or composition leather*", https://www.trademap.org/trades tat/country_SelProductCountry_TS.aspx?nvpm=1%7c704%7c%7c%7c%7c6403%7c%7c%7c4%7c1%7c1%7c2%7c2%7c1%7c2%7c1%7c1, xem 28/3/2019
13. World Footwear, Vietnam: footwear exports up by 10.5%, <https://www.worldfootwear.com/news/vietnam-footwear-exports-up-by-105/3653.html>

Chú thích:

1. LEFASO (2018), *Báo cáo tổng kết ngành da giày năm 2018*, Hiệp hội da-giày-túi xách Việt Nam, 2018.
2. Bộ Công Thương (2018), "*Báo cáo xuất nhập khẩu Việt Nam 2018*",
3. LEFASO (2018), *Báo cáo tổng kết ngành da giày năm 2018*, Hiệp hội da-giày-túi xách Việt Nam, 2018
4. LEFASO (2018), *Báo cáo tổng kết ngành da giày năm 2018*, Hiệp hội da-giày-túi xách Việt Nam, 2018
5. Trademap - International Trade Statistics (2019), "*List of importing markets for a product exported by Viet Nam Metadata Product: 6403 Footwear with outer soles of rubber, plastics, leather or composition leather*"
6. Nguồn: ICT (2018).